

Лекція №7 «Нормотворчість у сфері місцевого самоврядування в Україні»

ПЛАН:

1. **Поняття, види, юридичні властивості актів суб'єктів місцевого самоврядування.**
2. **Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.**
3. **Статут територіальної громади та регламент місцевої ради: порядок їх розробки та прийняття.**
4. **Індивідуальні та колегіальні форми прийняття муніципальних рішень.**
5. **Роль постійних комісій місцевих рад у нормотворчому процесі.**
6. **Правова експертиза проектів актів місцевого самоврядування.**
7. **Реалізація актів суб'єктів місцевого самоврядування.**

Нормативно-правові акти

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р.
2. Про органи самоорганізації населення
3. Про правотворчу діяльність
4. Про адміністративну процедуру

Акти місцевого самоврядування

це прийняті в установленому порядку підзаконні владні рішення суб'єктів місцевого самоврядування, що містять норми права, індивідуально-конкретні приписи (рекомендації), за допомогою яких самостійно вирішуються, безпосередньо територіальною громадою або через органи самоврядування, питання місцевого значення

Нормативно-правові акти місцевого самоврядування

Ознаки

- Письмова форма та визначена структура.
- Загальнообов'язковість.
- Прийняття суб'єктами місцевого самоврядування в межах нормотворчої компетенції.
- Універсальність.
- Офіційність.
- Підзаконність.
- Цільова орієнтація та вольовий характер.
- Особливий предмет регулювання.
- Локальний характер територіальної дії.

встановлюють, змінюють чи скасовують обов'язкові для виконання на певній території правила поведінки.

«...є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території» (ст.73)

приймаються суб'єктами нормотворчості в межах їхньої компетенції

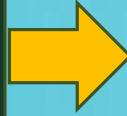
- територіальна громада;
- сільська, селищна, міська рада;
- сільський, селищний, міський голова;
- виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- районні й обласні ради;
- органи самоорганізації населення;
- районні в місті ради (ст.5)

розробляються і приймаються з дотриманням особливої нормотворчої процедури

- розробку,
- розгляд,
- обговорення проектів нормативних актів,
- прийняття
- офіційне оприлюднення

ухвалюються у формі, визначеній Конституцією і законами для кожного виду нормативно-правового акта

- статут територіальної громади (ст. 19),
- регламент (п. 1 ч. 1 ст. 26),
- положення, (п. 53 ч. 1 ст. 26 тощо),
- розпорядження (п. 20 ч. 4 ст. 42),
- рішення (ст. 59) та ін.

являють собою офіційний письмовий документ, що має відповідати низці вимог

- наявність структури і певних реквізитів. (структура преамбула, розділи, глави, статті, пункти, підпункти статей). Назва акту вказує на орган, який його видав, вид акту, предмет регулювання. Наприкінці розміщується дата і місце його прийняття, а також підпис відповідальної посадової особи;
- опрацювання з урахуванням правил нормотворчої техніки,
- оприлюднення.

Класифікація актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування

за формою

статути, регламенти, рішення,
розпорядження та ін

за колом осіб

- акти загальної дії, які поширюються на всіх суб'єктів права, акти спеціальної дії, що розраховані на певне коло осіб, які мають спеціальний статус,
- акти виняткової дії, що встановлюють винятки із загальних правил для обмеженого кола осіб

за суб'єктами нормотворчості

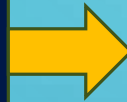
нормативні акти, прийняті територіальною громадою, відповідною радою, виконавчим органом місцевої ради тощо

за часом дії

- постійні (мають необмежену в часі дію)
- тимчасові (діють певний період часу) акти

за сферою дії

- акти, які поширюються на всю територію повноважень відповідного органу місцевого самоврядування (на всю область, все місто, селище тощо),
- акти територіально обмеженої дії (поширюються тільки на конкретно визначений населений пункт або його частину)

юридичною силою

- Виконавчі
- Рекомендаційні
- Внутрішні

виконавчі

які в односторонньому порядку змінюють існуюче юридичне становище, наділені властивістю їх багаторазового застосування, забезпечені державним примусом у разі невиконання

рекомендаційні

такі, що не змінюють юридичний порядок, а застосовуються, як правило, щодо приватних осіб чи органів місцевого самоврядування та містять в собі певні побажання, яке не тягне за собою юридично обов'язкових наслідків

внутрішні

розпорядження голови місцевої ради щодо функцій муніципального службовця, циркуляри, за допомогою яких голова роз'яснює службовцям або підрозділам, як повинен застосовуватися окремий акт, яке тлумачення йому надається, причому обов'язковий характер таких актів обмежується стінами муніципальної установи

Розпорядження голів

Сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті, районної, обласної ради в межах своїх повноважень видає розпорядження (ч.8 ст.59)

можуть мати як індивідуальний, так і нормативний характер. У першому випадку вони є актами застосування права, формами реалізації виконавчо-розпорядчих повноважень одноосібних чи єдиноначальних виконавчих органів місцевого самоврядування; у другому – це результат їх правотворчої діяльності.

Розпорядження міського голови від 11.08.2023 № 190р «Про алгоритм розгляду звернень громадян, що стосуються стану найпростіших укриттів»

Розпорядження міського голови від №226р від 25.09.2023 «Про призначення премії міського голови тренерам-викладачам дитячо-юнацьких спортивних шкіл за підготовку спортсменів високого рівня у 2023 році»

Ненормативні правові акти органу місцевого самоврядування є актами одноразового застосування, вичерпують свою дію фактом їхнього виконання, тому вони не можуть бути скасовані чи змінені органом місцевого самоврядування після їх виконання
(Рішення Конституційного суду України від 16.04.2009 № 7-рп/2009)

Адміністративні акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування приймаються, набирають чинності, виконуються, припиняють дію та оскаржуються відповідно до вимог, встановлених Законом України "Про адміністративну процедуру"

Рішення

це нормативні акти, що мають загальне значення, спрямовані на розвиток відносин муніципальної демократії, забезпечення правопорядку, охорону законних прав та інтересів громадян, соціально-економічний розвиток території тощо

територіальні громади на
місцевому референдумі
(ч. 4 ст. 7)

ради (п. 1 ст. 59)

виконавчий комітет сільської,
селищної міської, районної в
місті ради (п. 6 ст. 59)

орган самоорганізації
населення (ч. 2 ст. 20 ЗУ Про
ОСН)

Рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 04.06.2024 № 389 «Про тариф на послуги міського електричного транспорту (трамвай, тролейбус) та пасажирського автомобільного транспорту (на автобусних маршрутах загального користування)»

Про визначення переліку адміністративних послуг, які надаються через Центр надання адміністративних послуг м.Запоріжжя та його територіальні підрозділи
Рішення Запорізької міської ради №12 від 22.12.2023

Рішення ради приймається

на пленарному засіданні

**більшістю депутатів від
загального складу ради**

При встановленні результатів враховується голос сільського, селищного, міського голови, якщо він бере участь у пленарному засіданні ради

Рішення ради щодо безоплатної передачі земельної ділянки комунальної власності у приватну власність

приймається

**не менш як двома третинами
голосів депутатів від
загального складу ради**

**Рішення сільської, селищної, міської ради може
бути зупинено сільським, селищним, міським
головою**

**у п'ятиденний строк з моменту його
прийняття**

**Із внесенням на повторний розгляд
відповідної ради із обґрунтуванням
зауважень**

**Рада зобов'язана у двотижневий строк
повторно розглянути рішення.**

**Якщо рада відхилила зауваження сільського, селищного, міського
голови і підтвердила попереднє рішення 2/3 депутатів від загального
складу ради, воно набирає чинності.**

Рішення виконавчого комітету приймаються на його засіданні

більшістю голосів від загального складу виконавчого комітету

підписуються сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті ради

У разі незгоди сільського, селищного, міського голови (голови районної у місті ради) з рішенням виконавчого комітету ради він може зупинити дію цього рішення своїм розпорядженням та внести це питання на розгляд відповідної ради

Рішення органу самоорганізації населення
вважається прийнятим

якщо за нього проголосувало більше половини
загального складу цього органу

Рішення (які не є адміністративними актами) органу
самоорганізації населення, що не відповідають чинному
законодавству або прийняті з питань, не віднесених до
його повноважень, зупиняються відповідною сільською,
селищною, міською, районною у місті (у разі її створення)
радою з одночасним зверненням до суду про скасування
такого рішення

Рішення органів самоорганізації населення, які відповідно
до закону є адміністративними актами, приймаються,
набирають чинності, виконуються, припиняють дію та
оскаржуються з урахуванням вимог, визначених Законом
України "Про адміністративну процедуру

Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування

нормативно-правового характеру

набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо органом чи посадовою особою не встановлено пізніший строк введення цих актів у дію.

Положення

це нормативний акт, що визначає статус певного органу місцевого самоврядування (його підрозділу), його структуру, завдання, компетенцію і форми діяльності органів, їхніх структурних підрозділів. Іноді положення визначає порядок реалізації певними суб'єктами своїх прав та обов'язків, порядок взаємодії з іншими суб'єктами муніципальних правовідносин. Затверджується рішенням місцевої ради.

рішеннями місцевих рад можуть бути затверджені положення про відділи, управління, інші їх виконавчі органи; положення про порядок і правила проведення феєрверків на території міста; наказом керівника управління може бути затверджене положення про порядок проведення міського конкурсу програм і проектів у галузі сімейної політики.

Положення про постійні комісії ради затверджується не пізніше як на другій сесії відповідної ради

Рішення міської ради від 23.10.2024 № 35 «Про затвердження Положення про департамент адміністративних послуг Запорізької міської ради в новій редакції»

Інструкції, правила

Правила це звід правових норм, що регламентують діяльність певної галузі виробництва чи окремих видів діяльності

Інструкції установлюють порядок застосування актів законодавства, прийнятих органами державної влади, або актів прийнятих органами, посадовими особами місцевого самоврядування, а також порядок здійснення будь-якої діяльності.

Про затвердження Правил утримання собак, котів і хижих тварин громадянами, підприємствами, установами та організаціями в м. Запоріжжі Рішення міської ради від 27.12.2011 №35

Про затвердження Інструкції з діловодства у міській раді, її виконавчому комітеті, виконавчих органах міської ради Розпорядження міського голови №267р від 03.11.2022

Регламент

є правовим процесуальним актом, що регулює порядок роботи представницького органу та його виконавчих органів. Як правило, це доволі значний за обсягом документ, «обтяжений» масою процесуальних строків, характеристикою певних етапів і процедур юридично значущої діяльності відповідних органів і посадових осіб

Про затвердження Регламенту Запорізької міської ради Рішення Запорізької міської ради №5 від 21.12.2020

Регламент затверджується не пізніше як на другій сесії відповідної ради

Висновки і рекомендації

Готують постійні комісії

приймаються

відкритим поіменним голосуванням більшістю голосів від загального складу комісії і підписуються головою комісії, а в разі його відсутності - заступником голови або секретарем комісії.

Рекомендації постійних комісій підлягають обов'язковому розгляду органами, підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами, яким вони адресовані. Про результати розгляду і вжиті заходи повинно бути повідомлено комісіям у встановлений ними строк.

Пропозиції

Вносяться за результатами громадських слухань щодо вирішення питань місцевого значення (ч.1 ст.13)

Пропозиції щодо вирішення питань місцевого значення, внесені за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду з прийняттям відповідного рішення органами та посадовими особами місцевого самоврядування, протягом 30 календарних днів з дня проведення громадських слухань (ч.5 ст.13).

Наказ

керівників виконавчих органів, які поряд із рішеннями виконавчих комітетів можуть установлювати норми права, розпорядження секретаря сільської, селищної, міської ради, першого заступника сільського, селищного, міського голови, рішення постійних комісій тощо

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

вул. Незалежної України, 39Б, м. Запоріжжя, 69019
тел. (061) 239-95-01, e-mail: reception_don@zp.gov.ua, код ЄДРПОУ 37573094

НАКАЗ

06.12.2021

м. Запоріжжя

№ 592 К/мф

Про оголошення повторного конкурсу на зайняття вакантної посади директора Запорізької гімназії №6 Запорізької міської ради Запорізької області

Керуючись п.9, п.15 Положення про конкурс на посаду керівника закладу загальної середньої освіти комунальної власності територіальної громади міста Запоріжжя, затвердженого рішенням Запорізької міської ради від 27.05.2020 № 35, у зв'язку з неможливістю визнання переможця конкурсу на зайняття вакантної посади директора гімназії №6 Запорізької міської ради Запорізької області з причини відсутності кворуму на засіданні конкурсної комісії 02.12.2021, а саме, менше двох третин затвердженого складу комісії (підсумковий протокол від 02.12.2021 засідання конкурсної комісії) та закінчення тривалості конкурсу, граничний термін проведення якого передбачений п. 14 Положення про конкурс на посаду керівника закладу загальної середньої освіти комунальної власності територіальної громади міста Запоріжжя.

Наказ

керівників виконавчих органів, які поряд із рішеннями виконавчих комітетів можуть установлювати норми права, розпорядження секретаря сільської, селищної, міської ради, першого заступника сільського, селищного, міського голови, рішення постійних комісій тощо

Дія акту в часі

```
graph TD; A[Дія акту в часі] --> B[3 моменту прийняття]; A --> C[3 моменту, зазначеному в акті]; A --> D[3 моменту опублікування];
```

3 моменту прийняття

**3 моменту, зазначеному
в акті**

**3 моменту опублікуван-
ня**

Статут територіальної громади

це кодифікований нормативно-правовий акт установчо-муніципального характеру, який приймається місцевою радою та закріплює порядок створення та функціонування органів місцевого самоврядування, процедури застосування форм безпосередньої демократії, інші не регламентовані на загальнодержавному рівні положення про місцеве самоврядування.

Затвердження статуту територіальної громади є обов'язковим з 2027 року

Статутом територіальної громади визначаються

- 1) загальні характеристики та особливості територіальної громади, засади здійснення місцевого самоврядування на її території, символіка територіальної громади;
- 2) форми та порядок участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення;
- 3) особливості організації роботи органів місцевого самоврядування;
- 4) засади відносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами самоорганізації населення, об'єднаннями громадян, іншими суб'єктами;
- 5) форми та порядок здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 6) засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, порядок їх реалізації;
- 7) порядок інформування, звітування перед територіальною громадою сільського, селищного, міського голови, депутатів ради та старост;
- 8) вимоги до кількості підписів громадян на підтримку електронної петиції до органу місцевого самоврядування та строку збору підписів;
- 9) засади розвитку територіальної громади;
- 10) інші питання місцевого значення, що стосуються життєдіяльності територіальної громади та не суперечать закону.

Процедура підготовки і прийняття статуту територіальної громади

1

підготовки спеціальною комісією (групою) проекту статуту

2

оприлюднення проекту для загального обговорення

3

Проведення громадських слухань та публічних консультацій

4

узагальнення результатів обговорення

5

прийняття статуту територіальної громади представницьким органом (місцевою радою)

6

реєстрації статуту територіальної громади в органах Міністерства юстиції України